

079-0V.225

بو وجدانك برافاده سیدر . دین بو وجدانك اك شمولی مبادیسی ، اك بیوك امنیه سنی تضمین ایدر . بر هیاتك دینی نه ایسه وجدان اجتماعیه سی ده او ، وجدان اجتماعیه سی نه ایسه واقعه کی دینی ده اودر . دولت او ملتك تشخص حقوقیسی و فعالیت مخصوصه سیدر . هر دولتك بر ملتی واردر ، لکن هر ملتك دولتی اولیه بیلیر . دولت ، ملتك عنصر فعالیتی ایله تقوم ایدر . عنصر فعالیتك قیمتی ده وجدان کلی بی حسن تمثیل ایله برابر خارجاً و داخلأ حائز اولدینی قدرت عملیه و مقاومت مادیسیله متناسبدر . ملت هنوز فعالیتیه کچمه یین ودولت مفهومئی اکتساب ایله یین حالت اجتماعیه ییده صادق اوله بیلیر . فقط حال فعالیتیه اولوب تشخص حقوقیسی استکمال ایش ایش بولنان ملت لسان شرع اسلامده امت مفهومه ماصدق اولور . امراء افندی مرحوم امت کلمه سنی امی کله سیله علاقه دار ظن ایدرک (ناسیون) تعبیری ملت دینه افاده ایتکی ترجیح ایش ایدی . اوز ماندنبری امت مفهومی ضایع ایدلمش و استخفافکار بر تاقی به معروض قالمشدر ، اصطلاحات انجمنده بالاخره برلشدیکمز زمان بو کلمه نك ام و امی تعبیریه دکل ، امام تعبیریه علاقه دار بولندیغنی ایضاح ایلمش و قبول ایتدیرمش ایدم . مع التأسف خطای سابق تصحیح فرصت الویرمه دن وفات ایتدی . ایشته علم ایله حیاتك ، وجدان ایله وجودك بو علاقه مخصوصه سی خواص ایله عوامك وجدان اجتماعیه کی مرتبه تجانس و تماثلریله متناسبدر خواصك خصوصیتی عوامدن زیاده مالک اولدقلری خاصه لری اعتباریه در . عوامك حائز اولدینی صورت وجداندن خالی اولان خواص او عوامك ، جنس اجتماعیه سی دکل ، اضدادینه داخل اولور . بو نقطه بی ادراک ایدن بعض خواص ریاه دینی به میل ایدیور ؛ فقط صمیمیتیزلکدن نه چقار ؛ بوندن باشقه ریا بر نفاقدر ، نفاق اعتیاد ایدن روحلرایسه وجدانك حقیقه ناظر اولان قوه حدسیه سنی ، فراستی کورله تیر . حقیقت فارشوسنده کندی بر وسوسه استیلا ایدر . چوق زمان واردر که جدی و صافی عوامك حس ایتدکاری بعض نتائج واقعاتی منور عدایدیلن خواص روحلرنده کی وسوسه نفاقدن دولای حس ایده مزله . بناء علیه خواصك دینه جدی بر اعتصامی ، حقیقی بر عشقی بولمق اقتضا ایدر که بو عشق و اعتصام عوام ایله خواص آراسنده کی تدافعی تجاذبه قلب ایتسون ، سلامت و سعادت اجتماعیه دوام ایله بیلسون . بو ایسه فنون ایله فلسفه نك ، فلسفه ایله دینك امنیت متقابله سی سایه سنده حصوله کلیر .

بو اسبابدن دولاییدر که فلسفه نك منهاسی فلسفه دین اولمشدر . بو اعتبار ایله فلسفه حکمت نامی آلیر . حقیقی فلاسفه حقیقی حکما درلر . علوم وضعی اولمایوب کشفی بولندیغنی کی ، فلسفه دین دخی وضع دین دیمک دکلدر . دین حق بولمق و طایقی دیمکدر .

بر طاقیم حکمتلرندن ، فائده لرندن طولانی امر اولومشدر . و بو خصوصده فرض عین اولانلریله مستحب اولالمری آرسنده فرق یوقدر . چونکه هیسوده انسانلره صلاح و سعادت تأمین ، جماعتلرک ، فردلرک لوئدن ، ردائلدن تهری ایچون مشروع اولمشدر .

فلسفه دین

متفکرین علمای اسلامیه دن الماللی حمدی افندی حضرتلری طرفدن نشر اولومان (تحلیلی تاریخ فلسفه : مطالب ومذاهب - مابعد الطبیعه وفلسفه الهیه) عنوانی اثرک مقدمه سندن :

دور قدماده اجتهاد علمی بک تجزی قبول ایتوردی . فلسفه بتون علمی محتوی ایدی . بر فلسفه مجتهدی اقسام قولنکده مجتهدی ایدی . فیلسوف هم رباضی ، هم طبیعی و حتی طیب ایدی . دور متأخرینده تجزی اجتهاد بر ضرورت اولدی . بونک ایچون زمانمزدده مجتهد مطلق ، فردلر دکل ، جمعیتر اولمشدر . حیات بشر کی حیات علمیه نكده اجتماعیه تر اید ایتدی . بر فنك مجتهدی فنون سازنه نك مقلدی اوله بیلور . او حالده مختلف فنونه منسوب مجتهدلر آرسنده بر قیمت و رابطه اجتماعیه بولمق لازم کلیر که متابعت متقابل حاصل اوله بیلسون . چونکه جمعیتمک اهمیتی روحاً و تماًل ، فعلاً تناسقه در . فعالیت اجتماعیه فردلرک عینی موضوعده تراجملرنده دکل ، ایمه جه ایله چالیشه بیلملرنده در . بو ایسه بر مبدأ اجتماعیه نك تحت حکمنده بولمقله اولور که او مبدأ حاکم ، روح اجتماعیه دیمکدر . بو روح اجتماعیه او آلانك متناسق فعالیت متنوعه سی سایه سنده در که اجتهاد مطلق مرتبه سنی احراز ایده بیلیر . فنونك بو قیمت اجتماعیه سی و بره سیله جکشی ، اجتهاد فلسفی در . اجتهاد فلسفینك اجتهاد دینی ایله تناسق مطابق ده حیات عمومیه نك آهنگ انتظامی تأمین ایلر ، اصل نفس اجتماعیه ایسه بو آهنگ ایله پایدار اولور . علم ، حیاته آنجق طریق خاص ایله ، دین ایسه خواص و عوامه شامل بر طریق عام ایله نشر فیض ایدر . بر مملکتك هبسی معتقد و متدین اولمق ممکندر ؛ لکن هبسی عالم اولمق غیر ممکندر . عوامنده نه علم ، نه دین هیچ بری بولنمیان بر مملکتده قیامت قویار . عوامی متدین ، خواصی غیر متدین اولان مملکتده ایسه عوام ایله خواص آراسنده تجانس و تملک روحی بولنماز . مراکز اجتماعیه دیمک اولان خواص ایله محیط اجتماعیه اولان عوام آراسنده کی بو تدافع ، ملت و دولت ذمه نیلن وحدت و فعالیت اجتماعیه نك انشقاقی دیمکدر . ذاتاً ملت ، بر هیات اجتماعیه نك مابه الاجتماعیه اولان بر نفس ، بر وجدان اجتماعیه دیمکدر . عرق و قاز ، ملتك حدی دکل ، آلات و وسائط تظاهریدر . هر ملتك قابلیت اتساعیه سی او وجدانك درجه شمول و کلیتی ایله متناسبدر . لسان دخی عرق و قازن زیاده

دورده بشریتك دو كديكي قان ، طاشیدینی احترام ، چكیدی مظلّم ، انصافدن تبعاءد ، نفرت و خصومتده شدت . . هپ بونلر مغنویانده واقع اولان تذبذبك نتیجه‌سی در .
المالایی صمدی

اجتماعیانه غریبیلر ربوز غریبیلر :

عصری عالم !

غریبیلر منك بذهان اجتماعی می تملدن صارصمق استعدادینی کوسترن غایه لرندن بری ده معلوم اولدینی وجهله « حریت نسوان » در . بو مناسبتله صیا کوك آلپ بك تورکیلكك اساسلری عنوانیله نشر ایتدیکی اثرك دردنجی مبحثنده آتیده کی مطالعاتی اتیان ایتمکده در :

« حقوق تورکیلكك اوچنجی غایه سی ده (بر) عصری عالمه) وجوده کتیرمکدر . عصری دولتمده کی مساوات عمده سی ، ارککله قادیك نکاحده ، طلاقده ، میرانده ، مسلکی و سیاسی حقلرده مساوی اولسنی ده استلزام ایدر . اوخالده یکی عالمه قانونی ایله انتخابات قانونی بو اساسه استناداً یاپیلیدر »

بو مطالعاتی بز بر ازدها توضیح ایدلم . شمدی به قدر کرک مطبوعانده ، کرک مختلف وسیله لرله تکرر ایتمکده اولان نشریانه نظراً حیات اجتماعی مزده او قادیکی توجهنه کسب لیاقت ایدن مسلمان قادیکی مظلوم واسیر برکتله اوله رق تلقی ایدلمکده در :

« زوجنه ، عالمه سته صداقتله مأمور برکتله عد اولنان قادیناق - بوزهنیتله - عزت نفسندن ، عصری تلقیلردن اوزاقلاشیور . اویله یا برنکاح ایله ارککک تحت اسارتنه کیرمک وارزو ایتدیکی دقیقه ده اوزنجیری پارچالیه مادی مدنی بر اساس اوله ییلیری ؟ قادیلرمن نیچون ارککله برابر بارلرده ، سفاهت محارندن برابر بولنسونلر ؟ نیچون ذوقری تطمین ایتك ایچون بر روم ، بر ارمنی ، بر اجنقی قزی آرایلم ؟ نیچون تیارولرده شرق کوزلرینك سرائر وجودیه سی تماشا ایتیم ؟ قادین آرتق حیات مادییه آتلسون . اوده قاپانوب آشجیاقی ، خدمتجیلك ، عالمه سته دالقاووقلی ایده جك دكل یا ، چو جوغنك ترتیب و محافظه حیاتیله اوغراشق عصری حیاتده متخصص مریبلره ترتب ایدر . حیاته قاریشان قادین چو جوغیله اوغراشق مجبوریتنده میدر ؟ بولری زوجلری دوشونملی ، بر قادیك بوکی مشغله لرله شهراه مدیتندن ، سربست حیاتندن اوزاقلاشماسنی تأمین ایتك لازمه سی ادراك ایتلیدر . نیچون قادیلرمن ارککله برابر عین صفده بولنسون . مأمور ، ناظر ، مبعوث اولسون ؟ . الخ . . . »

آ کلاسیلیور که : هر مسئله ده ساحه ادراك ، عرفان ، منطق ، فن و اخلاق خارجه حقیقه مقده بیوک براستعدادمن وار . غریبیلر منك حقایق احوال ایله اك زیاده تعارض ایدن ، شعور یلکدن آقیری قاچان بوا دعالری قدر باطل هیچ بر نظریه تصور اولنه ماز . وضعیتی اول امرده قادینلق ، ارککلك و وظائف طبیعییه نقطه نظرندن صورت عمومیه ده ، صکرده وضعیت اجتماعی من نقطه نظرندن تدقیق ایدلم . مسئله نك وخامتیه ، اساساً اینجه تدقیقلره لزوم کوسترمیه جك قدر واضح و صریحدر . بر آز کورن مرهانیکی کوز ، بر آز متحسسون اولان مرهانیکی وجدان تهلیکی بو

دین حق اصل طاقیتانلر ایسه حکمه دکل ، انبیا و اولیادار . فیلسوفلر بو باده تعلیمات ادبیاتی ایضاح و تطبیق ایله حکیم و ولی اوله ییلیرلر . علی الاطلاق دینه معارضه ایتمک چالیشان فیلسوفلر بو خصوصده بر حقیقت کوردکاری ایچون دکل ، مطلوب حق کوره مدکاری ایچون و تعبیر آخرله نقصان را کلرندن دولایی اوجا له یه سلوک ایده کیشلر در . آوروپاده اون سکرنجی عصر ملاحده سی و بوتون ملاحده مادیون بونك الك بارز مثالیدرلر . مثلاً بو خنر ، ماده جزء فردلری آیران نه در ؟ بونلر آراسنده کی مواصلات و مناسبات حرکیه و غیر حرکیه هانکی مبداله ایضاح اولنه جقددر ؟ بو جهتلری اصلاً ایدمه مشدر . بونی ادراك ایدن مادیون بیله مادیی واجب تعالی یه استناد ایتدیرمک لزوم کورمه مشدر .

بو کتاتی تعقیب ایدرکن کوره جکزر که قانت کی بعض فیلسوفلر فلسفه یی انتقاد ایله فدا ایتش اولدینی خالده دینی اهل ایدمه مشدر ایضاح دینك فلسفه یه توقفی کسمش و مع مافیة عالم اخلاق ایله مناسبتی تثبیت ایله مشدر . بو مذهبه کوره فلسفه نك دینه تماشای و اتنادی ، علم اخلاق شعبه سی یعنی حکمت عملیه قسمیله محافظه ایدش اولویور که بونك صوفیه اسلام اسلوبنه خلی مشابیهتی واردر . صوکره فلسفه اثباتیه مدرسه سی دوره اولاسنده دینی طی ایلک و بوضو رتله ملاحده نك کوزلرینه کیرمک ایسته مش ایسه ده اونلرک کوزینه کیریم دیرکن کندی وجدانده محکوم اولش و یکیدن بر احتیاج دینی طویه رق بر دین جدید وضعنه قیام ایتمشدر . الهی بر ایش موجود اعظم ، صنم اعظم عنوانلریله انسانیت ، ارض و فضا دن عبارت افاغیمیه بر تثلیث تصور ایش و انسانیتده اك زیاده قادیلره تعبیدی اساس اتخاذ ایدرک کویا بوضو رتله تطمین حسیانه بر بول بولمق ایسته مشدر . ایسته فیلسوفك وضع ایده جکی دین بویه اویدورمه وقا بر برستلکدن ، دور اوانانه رجعتدن بشقه برشی اوله میه جغنی بونکله اثبات ایله مشدر . فی الحقیقه ظاهرده الوهیه معارض کورونن بو خیال انسانلرک رجال ونسواندن اکا برینی معبود واله اتخاذ ایتك صورتیه فکر الوهیتك اساسی تضمن ایتش و آنجق ادیان باطله نك طرز نشانه واضح بر مثال کوسترمشدر . فکر انسانیتک یوکسلدیکی ادعا اولنان بر زمانده وجدان انسانی بی بویه طار بر جنبه ایچنه قویوت بشریتی فرعونلر دورینه ارجاع ایتمک چالیشمق نه قدر شایان تأسفدر . صوکره اسپنسر ککش ، اصل دینك بتون علوم و فلسفه یه تفوق مطلقنی تثبیت ایش و کبارلر دینی نامنی آلان و فرانسه حکومتی بروقنر لادینلکک سوق ایدن بوزیتبویست دینك سخافتی آبروجه بیان ایتمشدر . ایسته غرب فلسفه سنده وقوعه کلن بوتجولات اخلاق بشریده بیوک رخنه لر آجش و بو کونکی دور قسوت و شدتی تهیه ایله مشدر . ترقیات فیه نك نیجه نیجه مراحل قطع ایتدیکی بو